

Documentul de analiză a impactului

Titlul analizei impactului	Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului Legii Uceniciei Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea Uceniciei)
Data:	iulie 2019
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Subdiviziunea:	Direcția Învățământ Profesional Tehnic
Persoana responsabilă și datele de contact:	Silviu Gîncu, șef Direcție învățământ profesional tehnic, tel. 0 (22) 23 33 51; e-mail: silviu.gincu@mecc.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
La elaborarea Proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului Legii Uceniciei și a Proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea Uceniciei) (în continuare "Proiecte"), următoarele probleme au fost abordate: 1. Lipsa unei reglementări detaliate a relațiilor de ucenicie la locul de muncă și confuzia cu formarea profesională continuă. 2. Forța de muncă disponibilă cu corespunde cerințelor angajatorilor în ceea ce ține de: cunoștințe, pregătire, aptitudini, calificări. 3. Aplicarea învățământului dual doar în sector de producție. 4. Un nivel scăzut al interesului agenților economici în implementarea programelor de învățământ dual din cauza costurilor aferente mari și lipsei de sustenabilitate a investițiilor în educarea ucenicilor. 5. Nivel scăzut al interesului ucenicilor în învățământul dual de a rămîne la angajator (în țară) după finisarea programelor de învățământ dual. Astfel, Proiectele își propun dezvoltarea și modernizarea cadrului normativ existent privind organizarea și desfășurarea uceniciei la locul de muncă și învățământului dual în vederea dezvoltării capacității forței de muncă și ajustării la necesitățile pieței muncii, cu ajutorul și în interesul agenților economici.	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
În toate problemele identificate, persoanele/entitățile afectate sunt angajatorii (sector public și privat, precum și non profit) și potențialii salariați: elevi, studenți, ucenici, persoane care dețin o calificare dar doresc să o schimbe, sau nu dețin nici o calificare. 1. <u>Lipsa unei reglementări detaliate a relațiilor de ucenicie la locul de muncă și confuzia cu formarea profesională continuă:</u> Contractul de ucenicie prevăzut în Titlul VIII al Codului muncii (în pofida faptului că o bună parte de agenți economici, în deosebi agenți economici	

mari, cu capital străin, își creează în cadrul întreprinderilor sistem de ucenicie), a rămas unul practic inaplicabil, atât datorită lipsei unui mecanism de facilități, cât și datorită reglementărilor sale anevoioase, trimeri la legislația civilă, cu păstrarea în același timp a reglementărilor legislației muncii. Prevederile proiectului Legii Uceniciei plasează raporturile de ucenicie la locul de muncă în cadrul rapoartelor de drept civil, ceea ce ofera: pe de o parte flexibilitate atât agentului economic, cât și ucenicului; pe de altă parte șanse persoanelor fizice de a învăța aptitudini care ar ajuta la angajarea ulterioară în o nouă poziție/califiare.

2. Forța de muncă disponibilă cu corespunde cerințelor angajatorilor în ceea ce ține de: cunoștințe, pregătire, aptitudini, calificări:

Din întrevederile cu agenții economici organizate în procesul de elaborare a Proiectelor, barierele ce le întâmpină agenții economicii în găsirea/educarea forței de muncă în Republica Moldova, și care urmează a fi soluționate, inclusiv prin intermediul Proiectului sunt:

- Lipsa/insuficiența persoanelor cu cunoștințe, pregătiri și aptitudini pentru pozițiile libere care se oferă.
- Aceasta lipsa/insuficiență se datorează, în mare parte, faptului că nu sunt programe acreditate pentru calificările căutate de angajatori.
- Totodată tipurile cunoștințelor/calificările solicitate se diversifică mult mai rapid decât elaborarea și acreditarea programelor pentru acestea.
- Pregătirea practică insuficientă a studenților în cadrul instituțiilor de învățământ, astfel încât agenții economici sunt nevoiți să instruiască (investească în) fiecare nou angajat.

3. Aplicarea învățământului dual doar în sector de producție

Actualmente, învățământul dual este aplicat doar în sectorul de producție. În procesul de elaborare a Proiectelor, au venit solicitări de aplicare a învățământului dual și în sectoare neproductive ale economiei, unde se atestă o criză acută de personal.

4. Un nivel scăzut al interesului agenților economici în implementarea programelor de învățământ dual din cauza costurilor aferente mari și lipsei de sustenabilitate a investițiilor în educarea ucenicilor.

Deși hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea programelor de formare profesională tehnică prin învățământ dual Nr. 70 din 22.01.2018 este aplicabilă de ceva timp, datele Camerei de Comerț și Industrie atestă un interes scăzut (comparativ cu cel așteptat) al agenților economici în implementarea programelor de învățământ dual, iar cei care implementează aceste programe examinează posibilitățile de ieșire din acestea.

5. Nivel scăzut al interesului ucenicilor în învățământul dual de a rămîne la angajator (în țară) după finisarea programelor de învățământ dual

Agenții economici se confruntă cu plecarea ucenicilor fie peste hotare, fie la alți angajatori și/sau instituții finanțate din bugetul de stat (repartizarea conform necesităților statului) după finisarea programului de învățământ dual, necătînd la toate investițiile de ordin financiar și de instruire. Astfel fiind nevoiți să fie în proces continuu de instruire, fără a atinge indicatorii doriți ce țin de numărul salariaților, indicatori care au condiționat implicarea agentului economic în programele de învățământ dual.

Astfel, Proiectele au ca scop adaptarea ofertei forței de muncă la necesitățile economiei, pregătirea cadrelor necesare angajatorilor, ridicarea nivelului ocupării și adaptării forței de muncă la cerințele pieței muncii. În calitate de obiective pentru atingerea scopului declarat, proiectul are:

- motivarea agenților economici de a se implica în pregătirea specialiștilor, pentru necesitățile personale, dar și a economiei, la general;
- revizuirea statutului de ucenic și revizuirea contractului de ucenicie, astfel încât să dea un impuls raporturilor de ucenicie, prin care să se asigure angajarea în muncă a persoanelor fără calificare, cu instruirea acestora conform necesităților, în vederea stabilirii în final a unor raporturi de muncă;
- motivarea agenților economici de a elabora și aplica programe de instruire și formare profesională prin ucenicie și/sau învățământul dual;
- motiva și crea oportunitatea persoanelor de a învăța/practica o noua calificare care ar oferi un loc de muncă (mai) bun/dorit.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

1. Din analiza legislației cu privire la modalitățile de instruire formală/neformală, s-a ajuns la concluzia ca actualmente cadrul normativ nu oferă reglementări pentru instruiți (deseori neacreditate) oferite de către angajatori persoanelor fizice în afara raporturilor de muncă (excepție: servicii de training), dacă această persoană nu cade în categoria: ucenicului în învățământ dual, elevului, studentului, șomerului, voluntarului.

2. Lipsa/insuficiența persoanelor cu cunoștințe, pregătiri și aptitudini pentru pozițiile libere care se oferă se datorează:

- nu sunt programe de instruiți acreditate pentru calificările căutate de angajatori.
- tipurile cunoștințelor/calificările solicitate se diversifică mult mai rapid decât elaborarea și acreditarea programelor pentru acestea.
- reducerea numărului populației apte de muncă la nivel de țară;
- pregătirea practică insuficientă a studenților în cadrul instituțiilor de învățământ.

3. Actualmente, învățământul dual este aplicat doar în sectorul de producție, datorită terminologiei utilizate în hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea programelor de formare profesională tehnică prin învățământ dual Nr. 70 din 22.01.2018. Astfel, obligativitatea participării a "maistrului instructor în producție" în programul de învățământ dual, limitează domeniile în care aceste programe pot fi implementate la domeniile de producție.

4. Lipsa interesului agenților economici în implementarea programelor de învățământ dual se datorează următoarelor :

- Investițiile esențiale solicitate și gradul de responsabilitate al agentului economic sunt net mai mari decât rezultatul și valoarea adăugată generată de aceste investiții
- Insuficiența stimulentele financiare și mecanismelor eficiente pentru cointeresarea implicării agenților economici în implementarea învățământului dual.
- Lipsa unui mecanism instituțional de suport al agenților economici și ÎIPT în ceea ce privește organizarea și desfășurarea programelor de învățământ dual.
- Plecarea ucenicilor fie peste hotare, fie la alți angajatori și/sau instituții finanțate din bugetul de stat (repartizarea conform necesităților statului) după finalizarea programului de învățământ dual, necâtind la toate investițiile de ordin financiar și de instruire a agenților economici.

5. Consideram ca nivelul scăzut al interesului ucenicilor în învățământul dual de a rămîne la angajator ulterior absolvirii programelor se datorează următoarelor:

- Imaginea scăzută a profesiilor oferite în cadrul învățământului profesional tehnic în general
- Proaspeții absolvenți nu vad perspectiva continuării muncii din cauza lipsei sau necorespunderii condițiilor de trai așteptărilor/dorințelor
- Plecarea peste hotare cu trai permanent/temporar la rude sau în cautarea unor venituri mai mari.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Începând cu anul 2014, în baza prevederilor Codului educației (art. 59) și a Ordinului Ministrului Educației nr. 1080 din 20.10.2014 (nepublicat în Monitorul Oficial), a fost inițiată experimentarea și pilotarea învățământului dual.

Până în anul 2017, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a pilotat cu succes implementarea învățământului dual, astfel încât s-au creat premise suficiente (prin campanii de informare și promovare, prin chestionarea agenților economici etc.) pentru ca învățământul dual, ca formă alternativă, să devină parte a învățământului profesional tehnic.

În rezultatul pilotării elementelor de învățământ dual în Republica Moldova, dar și urmare a chestionării agenților economici, au fost identificate sectoare economice interesate în parteneriatul dual în sfera formării profesionale. Chestionarul a fost adresat către 12 asociații profesionale reprezentative pentru mediul economic din Republica Moldova și 30 de agenți economici, care au formulat necesarul de meserii și locuri disponibile în vederea organizării învățământului dual. În acest sens, printre principalele domenii s-au relevat: industria prelucrătoare, industria cablaje auto, industria alimentară, industria TIC, prelucrarea laptelui, cofetărie, patiserie, sectorul vitivinicol, industria ușoară etc.

Odată cu desfășurarea campaniilor de informare și promovare a avantajelor învățământului dual s-a exprimat un interes sporit din partea agenților economici față de această formă de învățământ. Astfel, deși s-a constatat că există condiții ca învățământul dual să devină parte a sistemului de învățământ profesional tehnic, cauzele expuse mai sus creează obstacole în dezvoltarea de mai departe a învățământului dual.

Potrivit situației a învățământului dual în Moldova pentru anul de studii 2017-2018:

- 49 companii din Bălți, Fălești, Rezina, Orhei, Chișinău, Hîncești, Nisporeni, Căușeni, Ștefan-Vodă, Cahul și Ceadr-Lunga sunt implicate în formare profesională duală în colaborare cu circa 20 de instituții de învățământ profesional tehnic;
- Se realizează programe de formare duală pentru 21 meserii din 9 sectoare ale economiei naționale;
- Aproximativ 700 de elevi sunt instruiți conform acestor programe de formare.
- Fără intervenție, indicatorii atinși la moment, se vor diminua, revenindu-se parțial la situația când pregătirea elevilor/studenților includea în mare parte instruire teoretică, iar instruirea practică doar în cadrul stagiilor de practică. Ceea ce cu siguranță nu ar avea efect benefic asupra aptitudinilor și abilităților absolvenților.

În cazul neintervenției în domeniul uceniciei la locul de muncă, această instituție nu va fi explorată în continuare, depravând:

- persoanele fizice de a obține calificări/apitudini/experiență/cunostințe în afara raporturilor de muncă la potențialii angajatori.
- angajatorii de a-și instrui viitorii salariați în afara raporturilor de muncă, potrivit calificărilor/apitudinilor/cunoștințelor necesare pozițiilor în cadrul agentului economic.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Proiectele sunt elaborate în scopul realizării obiectivelor stipulate în documentele strategice de susținere a dezvoltării, și anume în:

- Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.944 din 14.11.2014, publicată în Monitorul Oficial Nr. 345-351 din 21.11.2014.
- Strategia de dezvoltare a învățământului profesional tehnic pe anii 2013-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 97 din 01.02.2013, publicată în Monitorul Oficial Nr. 31-35 din 15.02.2013.
- Strategia națională de atragere a investițiilor și promovare a exporturilor pentru anii 2016-2020.
- Planul de acțiuni pentru restructurarea rețelei instituțiilor de învățământ profesional tehnic pe anii 2015-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului 230 din 04.05.2015, publicată în Monitorul Oficial Nr. 31-35 din 15.02.2013.

În prezent, următoarele acte legislative și normative reglementează ucenicia la locul de muncă și învățământul dual în Republica Moldova:

- Codul educației nr. 152 din 17.07.2014, publicat în Monitorul Oficial Nr. 319-324 din 24.10.2014 (Titlul IV ”Învățământul profesional tehnic”, cap. I-III). Potrivit art. 3 din Codul educației, învățământul dual este definit ca ”învățământ în cadrul căruia instruirea teoretică se realizează în instituția de învățământ, iar cea practică – la întreprindere”. Potrivit art. 59 alin. (alin.5) din Codul educației, în învățământul profesional tehnic, pentru anumite meserii/profesii poate fi aplicat și învățământul dual, în condițiile stabilite de Ministerul Educației prin coordonare cu alte organe centrale de resort și cu agenții economici interesați”. Potrivit art. 59 alin. (6) din Codul educației, ”Învățământul dual se desfășoară, paralel, în instituții de învățământ profesional tehnic și în întreprinderi sau alte unități economice.” Potrivit art.62 din Codul educației, învățământul dual este parte componentă a programelor de formare profesională tehnică secundară care asigură pregătirea muncitorilor calificați, în limitele categoriilor de calificare existente.
- Codul muncii nr. 154 din 28.03.2003, publicat în Monitorul Oficial Nr. 159-162 din 29.07.2003 (Titlul VIII ”Formarea profesională”, cap. III). Conform art. 216 alin. (1) din Codul muncii, ”Angajatorul are dreptul să încheie un contract de ucenicie cu persoana care este în căutarea unui loc de muncă și care nu are o calificare profesională.”
- Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea programelor de formare profesională tehnică prin învățământ dual Nr. 70 din 22.01.2018, publicată în Monitorul Oficial Nr. 27-32 din 26.01.2018

- Hotărârea Guvernului Nr. 616 din 18.05.2016, publicată în Monitorul Oficial Nr. 134-139 din 20.05.2016 cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă și Regulamentul de calcul al taxelor la serviciile prestate în cadrul evaluării externe a calității programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă.
- Hotărârea Guvernului nr.743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară, publicată în Monitorul Oficial Nr. 79-81 din 20.06.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului privind salarizarea ucenicilor în perioada de instruire profesională, precum și a muncitorilor calificați și specialiștilor antrenați în procesul de instruire.
- Hotărârea Guvernului nr. 193 din 24.03.2017 (în vigoare 31.03.2017) pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea continuă a adulților, publicată în Monitorul Oficial nr. 92-102 din 31.03.2017
- Ordinul Ministerului Educației nr.1080 din 20.10.2014 și anexele la acesta.
- Ordinul Ministerului Educației nr.1256 din 18.12.2014 cu privire la aprobarea Programului de formare continuă a maiștrilor-instrucitori în producție la întreprinderile din Republica Moldova și Ordinul Ministerului Educației nr.1172 din 25.11.2014 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la formarea maiștrilor-instrucitori în producție la întreprinderile din Republica Moldova.
- Ordinul Ministerului Educației nr.840 din 21.08.2015, publicat în Monitorul Oficial Nr. 275-280 din 09.10.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic secundar.
- Ordinul Ministerului Educației nr.1158 din 04.12.2015, publicat în Monitorul Oficial Nr. 13-19 din 22.01.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru de organizare și funcționare a Centrului de excelență.

În lumina actelor legislative și normative sus-numite, se constată că nu există prevederi suficiente pentru reglementarea în întregime a programelor de instruire profesională prin ucenicie la locul de muncă și/sau învățământ dual.

Reglementarea uceniciei la locul de muncă și a învățământului dual la nivel de lege derivă din faptul că anumite prevederi din proiectul propus privind oferirea unumitor facilități sau instituirea regulilor speciale, reprezintă excepții de alte legi.

Din experiența Germaniei în organizarea învățământului dual, acesta este reglementat la nivel legislativ. Pentru a asigura implementarea eficientă a programelor de instruire profesională prin ucenicie la locul de muncă și/sau învățământ dual este necesară trecerea de la reglementarea prin lege, astfel încât ulterior se pot detalia reguli pentru anumite domenii specifice în economie la nivel de hotărâre de Guvern și/sau Ordine ale ministerelor de resort.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivele principale ale Proiectelor sunt:

1. Asigurarea premiselor de dezvoltare a instituției uceniciei la locul de muncă ca o soluție pentru pregătirea forței de muncă necesare, cu ajutorul implicării și cointerесării atât a potențialilor angajați, cât și a agenților economici.
2. Dezvoltarea și extinderea programelor de învățământ dual. În acest sens, scopul Proiectului este ca (i) până în anul 2021, numărul agenților economici ce implementează programe de formare profesională în învățământ dual să se dubleze comparativ cu datele pentru 2017-2018, iar al ucenicilor absolvenți să se majoreze proporțional locurilor disponibile în cadrul programelor, și (ii) până în anul 2025, învățământul dual să devină atractiv, de calitate, flexibil și să corespundă necesităților de pe piața forței de muncă, fapt care va duce la creșterea continuă a numărului ucenicilor în raport cu solicitările de pe piața muncii, precum și cu tendințele de dezvoltare a economiei naționale.
3. Corespunderea instruirii profesionale în cadrul uceniciei la locul de muncă și în cadrul învățământului dual cu cerințele pieței muncii, iar competențele obținute de către ucenici să fie relevante atât pentru agentul economic în care aceștia sunt instruiți, cât și pentru piața forței de muncă în sens larg.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

a) *Opțiunea “a nu face nimic”.* În linii generale situația din prezent și modul în care aceasta se dezvoltă în prezent, dar și în următorii ani este expusă la compartimentul 1 b)-d).

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligatii ce se doresc să fie aprobate

Proiectul Legii Uceniciei prevede patru capitole. Un capitol este dedicat Uceniciei la locul de munca ca program de instruire profesională. Un capitol aparte este dedicat Uceniciei în învățământul dual ca program de formare profesională. Astfel:

Capitolul I. Dispoziții Introductive

Se reglementează scopul, obiectul și sfera de reglementare a legii, precum și descrie noțiunile principale utilizate în textul legii. Legea se aplică cetățenilor Republicii Moldova, persoanelor fizice și juridice care își desfășoară activitatea în Republica Moldova, precum și categoriilor de străini specificate la art.2 alin.(1) din Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova.

Subiecți ai raporturilor de ucenicie sunt personae fizice (ucenici) și agenții economici, unde acestea pot fi persoane juridice (unitate) de drept public sau de drept privat, inclusiv întreprinzător individual care angajează salariați în baza de contract individual de muncă și a decis să implementeze programe de instruire profesională prin ucenicie la locul de muncă și/sau învățământ dual

Respectiv cercul de subiecți este unul cu impact, oferind oportunitatea generală de a implementa programele de instruire atât agenților economici de drept public, cit și de drept privat, inclusiv non profit. Pe de altă parte, pot beneficia de programe (ucenicie la locul de muncă și/sau învățământ dual) orice persoana fizica de pe teritoriul Republicii Moldova.

Capitolul II. Ucenicia la Locul de Muncă reglementează raporturi de ucenicie la locul de muncă ca raporturi de drept civil.

Ucenicia la locul de muncă se organizează pentru calificări, inclusiv cele ce nu se regăsesc în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova. Excepție constituie calificările, accesul la practicarea cărora este reglementată de prevederi speciale ale actelor normative în vigoare.

Persoana fizică poate încheia un contract de ucenicie la locul de muncă de la vârsta de 18 ani pe o perioadă de până la 6 luni. Agentul economic nu poate încheia contract de ucenicie la locul de muncă cu persoana fizică care a fost anterior salariat al agentului economic respectiv, cu excepția cazului în care contractul de ucenicie la locul de muncă vizează o altă calificare decât cea pe care o avea potențialul ucenic în cadrul raporturilor de muncă anterioare. Agentul economic poate încheia contract de ucenicie la locul de muncă cu aceeași persoană fizică, doar o singură dată pe durata activității sale, indiferent la ce competențe/program aplică potențialul ucenic la locul de muncă.

Modelul tip al contractului de ucenicie la locul de muncă se aprobă de către Guvern, mizând pe prevederile minime stabilite de lege. Totodată, ținând cont că este contract de drept civil, contractul de ucenicie poate prevedea și alte clauze negociate de părți, care nu contravin legislației în vigoare.

Numărul ucenicilor ce pot fi antrenați concomitent în programul de instruire la același agent economic depinde de numărul de mentori calificați în domeniul pentru care este inițiat programul de instruire și care activează la agentul economic respectiv, unde un mentor poate coordona până la cel mult 15 ucenici concomitent.

Pe perioada uceniei la locul de muncă, ucenicul va beneficia lunar de remunerația de ucenicie, mărimea căreia se negociază de către părțile contractului de ucenicie la locul de muncă și se stabilește în contractul de ucenicie ținându-se cont de faptul că remunerația nu poate fi mai mică decât $\frac{2}{3}$ din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

Rezultatul satisfăcător al activității ucenicului la locul de muncă, confirmat prin raportul întocmit de mentor și/sau recomandare eliberată de agentul economic, cumulat cu contractul de ucenicie la locul de muncă și/sau contractul individual de muncă, acordă ucenicului la locul de muncă dreptul de a se adresa autorităților competente în vederea evaluării și certificării cunoștințelor și competențelor dobândite în contexte de educație nonformală și informală, în cadrul sistemului național de validare a educației nonformale și informale, conform prevederilor normative în vigoare.

Agenții economici care inițiază programe de instruire profesională și încadrează ucenici în activitatea sa, în baza unui contract de ucenicie la locul de muncă, beneficiază, pe perioada derulării contractului de ucenicie la locul de muncă, cu excepția perioadei în care raporturile sunt suspendate, de deducerea cheltuielilor legate de organizarea și realizarea programelor ucenicie la locul de muncă, în condițiile și în modul stabilite de Codul fiscal.

Atât agentul economic, cât și ucenicul achită contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorii de asistență medicală reieșind din baza de calcul de $\frac{2}{3}$ din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, indiferent de valoarea remunerației ucenicului agreată de către părțile contractului de ucenicie la locul de muncă.

Pentru ucenicul la locul de muncă, perioada de ucenicie la locul de muncă se va include în vechimea în muncă.

Capitolul III. Ucenicia în Învățământul Dual reglementează modul de formare profesională tehnica de învățământ dual, care este organizat în baza acordului de cooperare încheiat între

instituția de învățământ profesional tehnic și agentul economic sau între instituția de învățământ profesional tehnic și/sau centrele de formare profesională și agenții economici, după caz, și/sau instituțiile penitenciare, prin care se stabilesc condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților.

Ucenicul în învățământul dual are statut juridic și fiscal asimilat celui de salariat al agentului economic, cu excepțiile prevăzute de proiectul de lege.

Proiectul de lege modifica noțiunea de "maistru-instructor" al agentului economic, prin excluderea termenului "în producție", astfel extinzând oportunitatea de aplicare a programelor de învățământ dual și în alte domenii ale economiei. Totodată, proiectul de lege prevede posibilitatea ca, în limitele bugetului, statul să aprobe organizarea cursurilor de formare psihopedagogică pentru viitorii Maistri-instructori, în cadrul instituțiilor acreditate.

Potrivit Proiectului de lege, ucenicii în învățământ dual sunt exceptați de la repartizarea pentru plasare în câmpul muncii, conform necesităților statului, cu excepția cazului când ucenicul solicită expres repartizarea respectivă.

Cheltuielile agentului economic legate de organizarea și realizarea programelor de formare profesională tehnică prin învățământ dual sunt deductibile din punct de vedere fiscal, în condițiile stabilite de Codul Fiscal.

Salariul de ucenicie în învățământul dual constituie o sursă de venit neimpozabilă din punct de vedere fiscal, în condițiile stabilite de Codul Fiscal.

Agenților economici li se pot stabili alocații și subvenții din partea statului pentru implementarea programelor în învățământul dual prin Hotărâre de Guvern .

Capitolul IV. Dispoziții Finale reglementează:

- legislația aplicabilă litigiilor ce apar din raporturile de ucenicie,
 - regulile de prelucrare a datelor cu caracter personal în cadrul raporturilor de ucenicie
- intrarea în vigoare a proiectului de lege și organizarea implementării acesteia.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

La capitolul abordărilor alternative au fost identificate două opțiuni:

1. A nu face nimic (situația existentă):

În cazul în care nu va fi întreprinsă nici o acțiune în sensul aprobării Proiectelor de lege, se va menține situația actuală sau se va majora diferența dintre cererea pe piața muncii și oferta forței de muncă, pe când dezvoltarea învățământul dual fie va stagna, fie se va reduce având în vedere lipsa de motivare a agenților economici de a implementa astfel de programe.

2. Opțiunea recomandată: aprobarea proiectului Legii Uceniciei și proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea Uceniciei)

Opțiunea a II-a presupune aprobarea proiectului Legii Uceniciei și proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea Uceniciei) , astfel creând premise și oportunități:

- pentru soluționarea crizei forței de muncă.

- pentru agenții economici: oportunitatea instruirii viitorilor angajați potrivit necesităților entității, nivel înalt de performanță a absolvenților la locul de muncă; evitarea riscului de a angaja un candidat nepotrivit din exterior; creșterea motivației și loialității față de companie; posibilitatea de a alege cei mai buni candidați după încheierea perioadei de instruire în vederea angajării acestora, economisirea timpului și costurilor pentru angajarea unui candidat din exterior, formarea specialiștilor care nu sunt disponibili pe piața muncii;
- pentru stat: costuri reduse pentru alocațiile șomerilor, costuri reduse pentru învățământul profesional; rată redusă a șomajului; o mai bună corelare între cererea de pe piața muncii și oferta școlilor profesionale; sporirea competitivității economiei;
- pentru ucenici: oportunitatea de a învăța și a practica o altă profesie/calificare, oportunitatea de a schimba calificarea paralel cu un loc de muncă și/sau studii, certificat de calificare recunoscut la nivel național; orientare practică; salariu de ucenicie; calificare și experiență de muncă; oportunități de angajare și avansare în carieră.

Proiectele nu necesită cheltuieli suplimentare din contul mijloacelor bugetare. Totodată proiectul legii presupune pe de o parte, o probabila diminuare nesemnificativa a veniturilor acumulate la buget, și pe de alta parte diminuarea cheltuielilor de asistena sociala (alocatii de somaj, valaorea indemnizatiilor).

Astfel implementarea noii legi în domeniul instruirii profesionale prin ucenicie la locul de muncă și domeniul formării profesionale prin învățământul dual, cu atragerea și implicarea a agenților economici în sistemul de pregătire a specialiștilor pentru economia națională, presupune oferirea de facilități și deduceri, precum: limitarea bazei de calcul pentru plata anumitor contribuții și scutirea de la plata anumitor impozite prevăzute pentru agenții economici și ucenicii implicați în realizarea raporturilor reglementate de lege.

Totodată volumul facilităților acordate diminuează înfîm potențialele venituri la bugetul de stat (comparativ cu situația în care ar lipsi astfel de facilități), însă cu siguranță diminuează semnificativ cheltuielile bugetare ce țin de asistența socială.

În principiu Proiectele sunt menite să simplifice procedurile și condițiile existente și de a diminua povara asupra mediului de afaceri în ceea ce ține de găsirea și angajarea forței de muncă.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Actualmente, este bine ca instituția uceniei simple există, însă cu reglementări confuze. Totodată aceasta nu este pe deplin utilizată de către agenții economici și nu servește scopului instruirii neformale a forței de muncă.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completînd tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Pentru Opțiunea recomandată (aprobarea proiectului Legii Uceniciei) au fost identificate următoarele impacturi:

Economic

<i>costurile desfășurării afacerilor(+2)</i>	Agentul economic va avea următoarele costuri ce țin de: a) ucenie la locul de muncă: remunerarea ucenicului, materiale de instruire, contribuțiile de asigurare sociala și primele de asigurare medicală, elaborare politici interne pentru ucenie în cadrul unitatii b) învățământ dual: salariul ucenicului, remunerarea maestrului, materialele/echipament de instruire, contribuțiile de asigurare sociala și primele de asigurare medicală, elaborare politici interne pentru ucenie în cadrul unitatii Impactul costurilor/investițiilor se deminuează semnificativ de Beneficiile: cheltuieli legate de programe de ucenie/invatamint dual sunt deductibile, baza de calcul fixa pentru contribuțiile de asigurare sociala și primele de asigurare medicală. Beneficiile sunt evidente, odata ce costurile agentului economic ar fi fost mai mari in lipsa facilitatilor prevăzute de Proiectele de lege.
<i>povara administrativă</i>	Povara adminisitrativăconsta in elaborarea de politici interne pentru ucenie în cadrul unitatii, afisei de post pentru mentor/maistru (dupa caz),monitorizarea derulării programelor in cadrul unitatii, evaluarea prestatiei ucenicilor.
<i>fluxurile comerciale și investiționale</i>	Se planifica ca datorita oportunitatilor oferite, fluxul de investitii in sectoarele de aplicabilitate a invatamintului dual sa se majoreze
<i>competitivitatea afacerilor</i>	Competitivitatea agentilor econmici se va stabili nu doar in sectorul produselor, ci si in concurenta pentru forta de munca calitativa.
<i>activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii</i>	Se preconizeaza ca activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii va spori datorita majorarii numarului locurilor de munca
<i>concurența pe piață</i>	Se preconizeaza efect indirect si asupra produselor datorita ridicarii nivelului de aptitudini /calificare si profesionalismul ucenicilor/angajatilor producatorilor
<i>activitatea de inovare și cercetare</i>	-
<i>veniturile și cheltuielile publice</i>	Proiectele nu necesită cheltuieli suplimentare din contul mijloacelor bugetare. Totodată se prevede o probabila deminuire nesemnificativa a veniturilor acumulate la budget, și pe de alta parte deminuarea cheltuielilor de asistena sociala (alocatii de somaj, valaorea indemnizatiilor). Proiectul presupune oferirea de facilități și deduceri, precum: limitarea bazei de calcul pentru plata anumitor contribuții și scutirea de la plata anumitor impozite prevăzute pentru agenții economici și ucenicii implicați în realizarea raporturilor reglementate de lege.

	Totodată volumul facilităților acordate diminuează infim potențialele venituri la bugetul de stat (comparativ cu situația în care ar lipsi astfel de facilități), însă cu siguranță diminuează semnificativ cheltuielile bugetare ce țin de asistența socială.
<i>cadrul instituțional al autorităților publice</i>	-
<i>alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori</i>	Se admite sa efect indirect marirea alegerii si imbunatatirea calitatii produselor/serviciilor datorita ridicarii nivelului de aptitudini /calificare si profesionalismul ucenicilor/angajatilor producatorilor/prestatorilor de servicii.
<i>bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor</i>	-
<i>situația social-economică în anumite regiuni</i>	In regiunile unde populatia nu isi poate permite studii/invatamint dual, sau nu au posibilitatea participarii in alte forme de instruire, ucenicia la locul de munca este solutia ca persoana sa invete aptitudini si sa fie util regiunii in care locuieste si ulterior sa devina salariat sau antreprenor, cu achitarea tuturor obligatiilor financiare la bugetul de stat. Invatamintul dual ofera oportunitati exceptionle pentru instruirea si angajarea oamenilor, precum si imbunatatirea situatiei socioeconomice in regiuni.
<i>situația macroeconomică</i>	Se admite imbunatatirea indicatorilor macroeconomici ca efect indirect
<i>alte aspecte economice</i>	-
Social	
<i>gradul de ocupare a forței de muncă</i>	Se planifica cresterea sporita gradul de ocupare a forței de muncă
<i>nivelul de salarizare</i>	Depinde de intelegerile cuangajatorul, dar nupoate fi mai mica
<i>condițiile și organizarea muncii</i>	Regelementarea ofera siguranta conditiilor și organizarea muncii
<i>sănătatea și securitatea muncii</i>	Se aplica atit în cadrul uceniciei la locul de munca cit si in invatamint dual
<i>formarea profesională</i>	<i>Cu siguranta criteriul este laimpact maxim pozitiv ținând cont de reglementarile propuse</i>
<i>inegalitatea și distribuția veniturilor</i>	0
<i>nivelul veniturilor populației</i>	Se planifica ridicarea nivelului din contul retribuției si ulterior din contul salariului ucenicilor angajati
<i>nivelul sărăciei</i>	Direct proporționat de veniturile populației. Respectiv se preconizeaza diminuarea niveluluiuidesaraciei.
<i>accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile</i>	-
<i>diversitatea culturală și lingvistică</i>	-

<i>partidele politice și organizațiile civice</i>	-
<i>sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea</i>	-
<i>modul sănătos de viață al populației</i>	-
<i>nivelul criminalității și securității publice</i>	-
<i>accesul și calitatea serviciilor de protecție socială</i>	Nu se modifica
<i>accesul și calitatea serviciilor educaționale</i>	Scopul Proiectelor pe partea de învățământ dual este ridicarea nivelului accesului și a calitatii serviciilor educaționale a instituțiilor de învățământ, în cumul cu contribuția agenților economici
<i>accesul și calitatea serviciilor medicale</i>	Odată cu aplicarea învățământului dual și în domeniul serviciilor medicale, se preconizează îmbunătățirea calitatii acestuia
<i>accesul și calitatea serviciilor publice administrative</i>	-
<i>nivelul și calitatea educației populației</i>	Scopul Proiectelor este ridicarea nivelului și calitatii educației populației atât formale, cât și neformale
b ²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea	
Opțiunea alternativă de a nu face nimic păstrează impacturile actuale analizate în cadrul prezentului document.	
c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta	
Este de menționat că anumite riscuri pot apărea în situații de tranziție și de punere în aplicare a prevederilor propuse de Proiect. În acest sens, în unele cazuri ar putea fi necesară evaluarea suplimentară a modului de aplicare și implementare a acestora precum: informarea despre instituirea ucenicii la locul de muncă și avantajele acesteia, informarea despre aplicabilitatea învățământului dual și în alte domenii ale economiei, costuri și proceduri administrative interne pentru agentul economic care dorește să implementeze programe de ucenicie la locul de muncă și/sau învățământ dual.	
d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi	
N/A	

<u>Concluzie</u>	
e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați	
În contextul celor expuse, autorii prezentei AIR consideră oportună aplicarea opțiunii a II-a, care presupune aprobarea proiectului Legii Uceniciei egulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea învățământului dual prin intermediul Proiectului	
5. Implementarea și monitorizarea	
a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare	
Pentru a asigura încadrarea coerentă a proiectului Legii Uceniciei, este necesar modificarea mai multor legi, precum:	
- Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159–162, art. 648); - Codul fiscal nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007); - Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38–39, art. 280); - Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002 (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.18-19 art.57 din 08.02.2003). Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.1-4 art.2 din 06.01.2000)	
b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea	
Numarul agentilor economici ce aplica programe de ucenicie la locul de munca si invatamint dual, precum și numarul ucenicilor antrenati in programele respective.	
c) Identificați peste cît timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea	
Cel puțin 1 an, avînd în vedere programul de instruire	
6. Consultarea	
a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă	
• Angajatorii • Persoane fizice (studenți, elevi, someri, angajați)	
b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților	
Consultarea în mare parte a fost desfășurată în baza Grupului de lucru 6 pe platforma Consiliului Economic.	
Procesul de consultare a inclus peste 10 ședințe de lucru în cadrul Grupului de lucru, dar și întâlniri individuale cu actorii implicați și interesați, inclusiv asociații ale mediului de afaceri, membrii Camerei de Comerț și Industrie, cu examinarea în detaliu împreună cu fiecare parte interesată a prevederilor Proiectului, condițiilor și procedurilor de desfășurare a programelor	

și a modului de expunere a acestora în cadrul normativ și legislativ existent. În urma procesului au fost examinate obiecțiile pentru fiecare prevedere în parte, au fost elaborate, colectate și prelucrate propunerile de completări și modificări a cadrului legal cu privire la programele de ucenicie în învățământ dual.

În baza consultărilor s-a constatat susținerea din partea mediului de afaceri a inițiativei în cauză.

Toate obiecțiile și propunerile parvenite până în prezent au fost examinate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și au fost luate în considerație la îmbunătățirea Proiectului.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea Propusă: "Aprobarea Proiectelor de Legi"</i>	<i>Opțiunea alternativă 1 "A nu face nimic"</i>	<i>Opțiunea alternativă 2 Nu este</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	+2	0	n/a
povara administrativă	-1	0	-
fluxurile comerciale și investiționale	+2	0	-
competitivitatea afacerilor	+3	0	-
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	+2	0	-
concurența pe piață	+2	0	-
activitatea de inovare și cercetare	+1	0	-
veniturile și cheltuielile publice	0	0	-
cadrul instituțional al autorităților publice	0	0	-
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+1	0	-
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	-	-	-
situația social-economică în anumite regiuni	+3	0	
situația macroeconomică	+2	0	
alte aspecte economice	-	-	-
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	+3	0	-
nivelul de salarizare	+1	0	-
condițiile și organizarea muncii	+1	0	-
sănătatea și securitatea muncii	+1	0	-
formarea profesională	+3	+1	-
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	-

nivelul veniturilor populației	+2	0	-
nivelul sărăciei	+2	0	-
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	-	0	-
diversitatea culturală și lingvistică	-	-	-
partidele politice și organizațiile civice	-	-	-
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	-	-	-
modul sănătos de viață al populației	-	-	-
nivelul criminalității și securității publice	-	-	-
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	+3	+1	
accesul și calitatea serviciilor medicale	+3	0	-
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	-	-	-
nivelul și calitatea educației populației	+3	+1	-
conservarea patrimoniului cultural	-	-	-
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	-	-	-
accesul și participarea populației în activități sportive	-	-	-
Discriminarea	-	-	-
alte aspecte sociale	-	-	-
De mediu – nu este aplicabil			
<i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i>			